

కావ్యశా /kvālā/ *n.* గుమ్మడి కాయ; pumpkin; (పంప్కిన్).
ఘరే ముంగాణ్ కావ్యశా భాందఁచఁ. ఇంటిముందు గుమ్మడి
కాయ కడతారు.

కాక /kāka/ *n.* పినతండ్రి; dad's younger brother; (డెడ్స్
యంగర్ బ్రదర్); కాకా; చాచా. బాపేర్ భాయినఁ కాక కన్
కఁచఁ. నాన్న తమ్ముని పినతండ్రి అని అంటాము.

కాక్ల /kākla/ *n.* కాకి; crow; (క్రీవ్); కాక; కౌआ.

కాకడి /kākdī/ *n.* దోసకాయ; cucumber; (క్యూకంబర్); కకకీ.
కాకడినఁ రాందన్, కాటన్ ఖాయెవాసు. దోసకాయలను
వండుకొని, కోసి తినవచ్చు. కాక్డీర్ నొంగ్వాణ్ రాన్
ఆచ్చొ ఛఁ. దోసకాయ కూర చాలా మంచిగా ఉంది.

కాకి /kāki/ *n.* చిన్నమ్మ; younger sister of mother;
(యంగర్ సిస్టర్ ఒవ్ మదర్); चिन्नम्. బాపేర్ భాయీర్
టాండ్రన్ కాకి కన్ కచఁ. నాన్న యొక్క తమ్ముడి
పెండ్లాన్ని చిన్నమ్మ అని అంటాము.

కాకొటి /kākoṭi/ *n.* వెడల్పాటి కర్రపాత్ర; wood basin with
lot of width; (పుడ్ బేయిన్ విద్ లోట్ ఒవ్ విత్). కాకొటి మ
ఆటో పించవఁ. వెడల్పాటి కర్రపాత్రలో పిండి పిసుకుతారు.

కాగద్ /kāgad/ *n.* పత్రిక; newspaper; (న్యూస్పేప్పర్);
పత్రికా; పత్త; పత్తా; కాగజ్; समाचार पत्र.

కాగ్లా /kāglā/ *n.* కొండ నాలుక; uvula; (యువుల);
गलगुंटी; कौआ. లండిమార్ ఏక్ భాగ్ కాగ్లా. గొంతులో
ఒక భాగం కొండ నాలుక.

కాట్టి /kāclī/ *n.* చిప్ప; broken hard coconut; (బ్రేక్డ్ హార్డ్
కోకోనట్). నారళేర్ కాచఁలితి చూలో కఁరఁ. కొబ్బరి
చిప్పలతో వంట చేస్తారు.

కాజళ్ /kājal/ *n.* కళ్ళజోడు; spectacles; (స్పెక్టకల్స్).

అంకి సమోర్ దికాయేనిజన కాజళ్ ఫూలఁచఁ. కళ్ళు
సరిగ్గా కనపడనట్లయితే కళ్ళజోడు తొడుగుకుంటాము.

కాట్ /kāṭ/ *n.* గాటు; dent; (డెంట్).

కాట్టు /kāṭṭu/ *n.* కత్తి పీట; cutter with base;
(కట్టర్ విద్ బేయ్).

కాట్టో కర్ /kāṭṭō kar/ *v.* బిగించు; tighten; (టైట్ఎన్); కస;
कसकर बाँध; तान. గట్టిపరుపు; confirm; (కన్ఫిమ్).

కాటేర్ /kāṭēr/ *v.* నరుకు; butcher; (బుచర్); కాట; అలగ
కర; टुकड़े कर. వొత్త ఆడోపడోజకో ర్పూడేనఁ కాట్.
అక్కడ అడ్డంగా ఉన్న చెట్టును నరుకు. *v.* కరుచు.
v. కత్తిరించు. *n.* కోత; harvest; (హావిస్ట్); कटाई.
v. కోయడం; snap; (స్నప్); कतर; काट.

కాటేవాళోఖడ్ /kāṭēvālōkhaḍ/ *n.* రక్కసిగడ్డి; spear
grass; (స్పీయర్ గ్రాస్).

కాటో దేకేర్ /kāṭō dekēr/ *n.* తీక్షణంగా చూడటం; looking
seriously; (లుకిజ్ సీయరీయస్).

కాడ్ /kāḍ/ *v.* తీయ్యి; remove; (రిమువ్). ర్పుగ్ లా కాడ్.
చొక్కా తీయ్యి. నాత్ కాడ్. కళ్లెం తీయ్యి. పీసా కాడ్.
పైసలు తీయ్యి.

కాణ్ణ /kāṇṇaṁ/ *conj.* వల్ల; because of; (బికోస్ ఒవ్); के
कारण; से; संभव. ఓర్ కాణ్ణ మఁ గో. వాని వల్ల నేను
వెళ్ళాను.

కాణాక్ /kāṇāk/ *v.* తీసివెయ్యి; remove; (రిమువ్). లారీమా
ఛఁజకో విస్త్రానఁ బారఁ కాణాక్. లారీలో ఉన్న
పరికరాలను బయటకు తీసివెయ్యి.

కాణో /kāṇō/ *adj.* గుడ్డి; blind; (బ్లైండ్); दृष्टिहीन; अंध.

కాన్ /kān/ *n.* చెవి; ear; (ఈయర్). కాన్ సాప్లు ఛఁ. చెవి
వింటుంది.

కాన్క్య /kāṅkya/ *n.* కానుక; gift; (గిఫ్ట్). దేవేనఁ కాన్క్య
చడాయేర్ వాసు దేవలేనె గో. దేవుడికి కానుక
సమర్పించడానికి గుడికి వెళ్ళాడు.

కాన్ని /kānni/ *n.* కాడి; yoke; (యోక్). బళదూర్ గొదడి
పరఁ కాన్ని ఛఁ. ఎడ్లమెడపై కాని ఉంది.

కాంజ్ /kāñj/ *n.* మూల్గడం. పక్కొ. తావ్ ఆన్ ఆదీమ్ కాంజ్
రోచఁ. బాగా జ్వరం వచ్చి వ్యక్తి ములుగుతున్నాడు.

కాంక్ర /kāṅkra/ *n.* కంకర; rock pieces; (రోక్ పీసీస్).

కాంఛీ /kāñcī/ *n.* రవిక; blouse; (బ్లౌస్); चोली; अंगिया.
బాయిలోగ్ కాంఛీ ప్యారఁచఁ. స్త్రీలు రవికలు
కట్టుకుంటారు.

కాంగ్సి /kāṅsi/ *n.* దువ్వెన; comb; (కోం); कंघी; कंघा.
కాంగ్సి తి మాత్తో వామాచఁ. దువ్వెన తో తలను
దువ్వుతారు.

కాందా /kāṇḍā/ *n.* • ఉల్లిగడ్డ; onion; (అనీయన్). హమార్ ఫేతేమా కాందా పచావా(చా. మా చేనుతో ఉల్లిగడ్డ పండిస్తాము. • గొంతు; neck; (నెక్); కంఠ; గలా; స్వర; బాణి.

కాందార్ పాన్ /kāṇḍār pān/ ఉల్లాకు; label; (లేయిల్). ఫేతేమాతి కాందార్ పాన్ తోల్దామా. చేనునుండి ఉల్లి ఆకు తీసుకు వస్తాం.

కాంటాళి మిటికి /kāṇṭāli miṭiki/ ముళ్ళ కప్ప.

కాంజి /kāñji/ *n.* నాచు; moss; (మొస్). తలాష్టిమా కాంజి రవఁ చెరువుతో నాచు ఉంటుంది.

కాందో /kāṇḍō/ *n.* బాహువు; shoulder; (శోల్డర్); भुजा; कंधा. లాకడేనఁ కాందేపర్ పాడ్. మొద్దును బాహువుపై ఎత్తు. కాందే ఫర్ చోట్ లాగ్గి. బాహువుపై దెబ్బ తాకింది.

కాంకో /kāṇkō/ *n.* చంక; armpit; (ఆమ్పిట్); काँख.

కానేర్ కమ్మల్ /kāṇēr kammal/ *n.* చెవిపోగు; earring; (ఈయరీజ్). బాయిలోగ్ కానేర్ కమ్మల్ ఘాలఁచఁ స్త్రీలు చెవి పోగు పెట్టుకుంటారు.

కానేర్ వేజ్ /kāṇēr vēj/ చెవి కన్నం; ear hole; (ఈయర్ హోల్).

కాబ్జో /kābjo/ *n.* తాబేలు; tortoise; (టోటోయ్య); कछुआ. కాబ్జో ఊంప్రఁ కోప్రి రఁచఁ. తాబేలు పైన డిప్ప ఉంటుంది.

కామ్ /kāṁ/ *n.* పని; work; (వక్); काम; कार्य. మఁ దాడి పర్వాతి ఊటన్ ఘరేర్ కామ్ కరూమఁ. నేను రోజు ఉదయం లేచి ఇంటి పని చేస్తాను. కామ్ కర్. పని చెయ్యి.

కారట్ /kāraṭ/ *n.* ఉత్తరం; letter; (లెటర్); उत्तर; पत्र; चिट्ठी. మన్ ఏక్ కారట్ దెమల్. నాకు ఒక ఉత్తరము పంపివ్వు.

కారణ్ /kāraṇ/ *n.* విభక్తి; case; (కేయ్య); विभक्ति.

కార్ఖానా /kārkhanā/ *n.* కార్ఖానా; factory; (ఫెక్టరీ); कारखाना.

కార్యం /kāryam/ *n.* కార్యక్రమం; programme; (ప్రోగ్రమ్); कार्यक्रम. ఆజేర్ కార్యం కాఁయి. ఈ రోజు కార్యక్రమం ఏమిటి.

కార్లెలట్టా /kārlēlaṭṭā/ *n.* వంకీల జుట్టు; perm; (పర్మీ).

కార్వాయి /kārvāyi/ కర్తవ్యం, బాధ్యత, పని. మార్ కామ్ కార్వాయి తూజ్ కర్. నా పని చేసే బాధ్యత ఎలాగైనా సీదే.

కాలజ్ఞాని /kālaññāni/ *n.* కాలజ్ఞానం; prophecy; (ప్రోఫెసి).

కాల్ /kāḷ/ *n.* నిన్న; yesterday; (యెస్టెడి); कलबीता हुआ. కాల్ కేప్లి గో. నిన్న ఎటూ వెళ్ళినావు.

కాల్యా /kālvā/ *n.* కాలువ; canal; (కనల్); नाला; नहर. యే కాల్యామా అస్మాన్ పాణీ ఛఁ. ఈ కాలువతో నీళ్లు ఎక్కువగా వస్తున్నాయి.

కాళి మర్చే /kāli marcē/ *adj.* మిరియాల; ground pepper; (గ్రౌండ్ పెపర్). కాళి మర్చేర్ పొడి పక్కొ బఁళఁచఁ. మిరియాల పొడి బాగా మండుతుంది.

కాళో /kāḷō/ • *n.* నలుపు; black; (బ్లెక్). యేనఁ కాళో కర్. దీనిని నలుపు చెయ్యి.

• *n.* కొరత; lack; (లెక్); कमी; अपूर्णता.

• *n.* కరువు; famine; (ఫెమిన్). పాంటా పాచేనిజే సమియానఁ కాళో సమియా కఁచఁ. పంటలు పండక పోతే కరువు వస్తుంది.

• *adj.* నలుపు; black; (బ్లెక్); काला. కాక్లార్ రంగ్ కాళో. కాకి రంగు నలుపు.

కావ్లి /kāvli/ *n.* • కావలి; guard; (గాడ్); राखवाली. సిపాయి అపణ్ చుట్టుకావలి రఁచఁ. సైనికులు మన చుట్టు కావలి ఉంటారు. ఫేతారిమా కావ్లి సోవఁచఁ. చేనుతో కావలి కాస్తారు.

• కాపలా; watch; (వొచ్); पहरा. మార్ బేటీర్ కావ్లి రఁ. నా కూతురికి కాపలాగా ఉండు.

కాఁయి /kāñyi/ ఏమి; what; (వొట్). ఉందూన ఖాయేనఁ కాఁయి ఛేని. వాళ్ళకు తినటానికి ఏమి లేదు.

కాఁయికనఁ /kāñyikanam/ • కారణం, ఎందుకు. గామ్ కాఁయికనఁ జారో. ఊరికి ఎందుకు వెళ్తున్నావు.

• *adv.* ఎందువల్ల; why; (వై). కాఁయికనఁ గామ్ గో. ఎందువల్ల ఊరికి వెళ్ళావు.

కాఁయికో /kāñyikō/ • *n.* ఏదో; so; (సో); कोई. మఁనఁ కాఁయికో రేణో. నాకు ఏదో కావాలి.

• *adv.* ఏమో; possibly; (పోసబ్బి). తూ కేరోజుకొ కాఁయికో. నువ్వు చెప్పేది ఏమిటో.

కికాటి /kikāṭi/ *n.* కూత; howl; (హౌప్). ఏక్ కికాటి మారన్ హంకార్. ఒక కూత వేసి పిలుపు.

కిచర్లి జాగ్ /kicalḍi jāg/ *n.* చిత్తడినేల; marsh; (మాక్).

కిచర్లి /kicalḍo/ *adj.* బురద; mud; (మడ్); नमी; तरी. కిచర్లి కూండ్ మత్. బురద తొక్కకు.

కిడికి /kiḍiki/ *n.* కిటికీ; window; (విండో).

కిదెజకొ /kidejako/ *adj.* ఏర్పరచిన; select; (సిలెక్ట్). ఓర్
వాసు కిదెజకొ కామ్. అతడి కోసం ఏర్పరచిన పని.

కిదొజకొ /kidojako/ *adj.* చేసిన; manufactured;
(మెంయుఫెక్చర్డ్). ఈ కామ్ కిదొజకొ కూణ్. ఈ పని చేసిన
వ్యక్తి ఎవరు. *n.* వాడినది; used one; (యుస్డ్ వన్). తూ
కిదొజకొ ఖాతర్ చేని. నువ్వు వాడినది బాగా లేదు.

కిర్కిండి /kirkiṇḍi/ *ఆడ తొండ*; a female reptile which
looks like lizard; (ఏయ్ పీమెంట్స్ రెప్టయిల్ విచ్ లుక్స్
లైక్ లిసర్డ్). కిర్కిండి జమ్మిపర బంచఁచఁ. ఆడ తొండ
బూమిపై నివసిస్తుంది.

కిర్కిండి /kirkiṇḍi/ • *మగ తొండ*.

• *n.* తొండ; lizard; (లిసర్డ్); గిరగిర.

కిలాడి /kilāḍi/ *n.* టక్కరి; cunning; (కనింగ్). కిలాడి కేని
హతాయేని. టక్కరి ఎవరికీ చిక్కడు.

కిడా /kiḍā/ *పురుగు*; insect; (ఇంసెక్ట్). ఫేతేమా కిడా పడగే.
చేనుకు పురుగు పట్టింది.

కిడి /kiḍi/ *n.* చీమ; ant; (ఆంట్); చీటి.

కిన్చ /kīnc/ *n.* బురద; morass; (మొరేస్); కీచడ; కీచ.

కించేవాళ్ జమ్మి /kiñcēvāl jammi/ *బురద నేల*; muddy
soil; (మడ్డి సొయిల్).

కిర్ /kir/ *n.* గీత; line; (లైన్); లకీర్; రేఖా. అత్తఁ మోటన్ కిర్
కాడ్. ఇక్కడ పెద్ద గీత గీయుము.

కుక్కడ్ బాత్తు /kukkaḍ bāttu/ *కోళ్ళ పోట్లాట*; gambling
with cock fighting; (క్యాంఫింగ్ విద్ కోక్ ఫైటింగ్). కుక్కడ్
బాత్తు పడరే చఁ. కోళ్ళు కొట్లాడుతున్నాయి.

కుడ్డి /kukḍi/ *n.* కోడి; hen; (హెన్); **మగ్గా**. కుడ్డి ఇండా మేలి.
కోడి గుడ్డు పెట్టింది.

కుక్డొ /kukḍo/ *కోడి పుంజు*; cock; (కోక్). రాత్ కుక్డొ బోలొ.
రాత్రి కోడి కూసింది.

కుటాలేర్ /kuṭālēr/ *తన్నులబడు*. హమ్ లడాయిమా
కుటాలిదే. మేము వైరంలో తన్నులుబడ్డాము.

కుడి /kuḍi/ • *adj.* చేదు; bitter; (బిటర్); **ఖీంచ**. కర్లా కుడి
రఁచఁ. కాకర కాయ చేదుగా ఉంటుంది.

• *n.* వగరు; acrid; (ఎక్రిడ్); **కసేలాపన**. కోటియా కుడి
రఁచఁ. ఎలక్కాయ వగరుగా ఉంటుంది.

కుణసితి /kuṇasiti/ *adv.* ఏదైనా; anything; (ఎనితింగ్).

కుణసితి ఏక్ ఏస్త్రా మోల్ లామా. ఏదైనా ఒక వస్తువు
కొనుక్కొద్దామా.

కుణితి /kuṇiti/ *pron.* ఎవరైనా; anyone; (ఎనివన్); **కోడే**.

కుణితి ఏక్ ఆవో. ఎవరైనా ఒకరు రండి.

కుడేరో /kudēro/ *n.* • *దూకడం*; గెంతడం; jump; (జంప్). పాణీ
మ కూడేరో ఆచ్చొ కోని. వానలో గెంతడం మంచిది కాదు.

కుంకన్ /kuṅkan/ *pron.* ఎలా; how; (హౌ); **కేసా**. కుంకన్
ఘర్ జామా. ఎలా ఇంటికి పోదాము.

కుంజి /kuṅji/ *n.* తాళం చెవి; lock; (లోక్). అపణ్ కీమి
జామాతో ఘరేన్ కుంజి ఫూలన్ జావాచఁ. మనము ఎత్తైనా
వెళితే ఇంటికి తాళం వేసి వెళతాము.

కుయిఁతి /kuyim̐ti/ *ఎలాగైనా*; anyhow; (ఎనిహౌ). తూఁ
కుయిఁతి కర్ణు. నీవు ఎలాగైనా చేయాలి.

కుర్చి /kurci/ *n.* కుర్చీ; chair; (చేర్); **కుర్రీ**; **కుర్రీ**. బడిమా
పంతుల్ కుర్చిమా బ్యాబోవేరో. బడిలో పంతుల్లు
కుర్చిలో కూర్చున్నాడు.

కులా /kulā/ • *v.* చెరుపు; damage; (డెమిజ్); **హాని**; **అహిత**.

ఫేతారినఁ కులాన్ హాబో నాక్. చేనును చెరిపి తిరిడి
ఏత్తండి. • *v.* కూల్చు; demolish; (డెమాలిష్). ఘర్

కులానాక్. ఇల్లు కూల్చు. • *v.* చేర్చు; augment;

టికావ. భాంద్ మేలే జేనఁ కులానాకే. కట్టిన వాటిని

చేర్చేశారు. • *n.* తుడుపు; brush; (బ్రష్); **పోణ్**; **రగడ**; **సాఫ**

కర. ఖరాప్ లకొజేనఁ కులా. తప్పు రాసినదాన్ని తుడుపు.

లక్ మేలేజేనఁ కులా. రాసినదాన్ని చెరుపు.

కుష్టి /kuṣṭi/ *కుష్టు రోగం*; leprosy; (లెప్రసీ).

కుఁవజఁ /kuṁvajuṁ/ *ఎలా పడితే అలా*; haphazardly;
(హేపజర్డీ). తూ కుఁవజఁ వాతేకరేర్ భూత్తో. నీవు ఎలా
పడితే అలా మాట్లాడడం మంచిపో.

కుఁవారి /kuṁvāri/ *n.* అవివాహిత; unmarried girl; (అన్
మెరీడ్ గల్). వాయా వికొనిజకొ ఛావరీనఁ కుఁవారి కఁ.
పెళ్ళికాని అమ్మాయిని కన్య అంటారు.